

Pramen Nisy dal jméno i nedaleké rozhledně

3.5.2022 - Jan Mikulička | Krajský úřad Libereckého kraje

„Pramen Nisy je určitě dobrým tipem na malý nenáročný výlet. Mnoho z nás se denně s Nisou setkává. Chodí kolem ní, přechází ji po mostech, sleduje život v ní. Pěkné jarní dny jsou příležitostí k tomu podívat se na místo, kde z malého, ale mocného pramínku rodí řeka,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

O prameni Nisy se mapa poprvé zmiňuje roku 1713. Okolo roku 1850 bylo místo označeno nápisem na kameni, jak uvádí starý popis maloskalského panství. Přibližně od roku 1900 obec Nová Ves nad Nisou užívá znak se stylizovaným pramenem Nisy.

O zvelebení místa se významně zasadil především Novoveský okrašlovací spolek, jenž se myšlenkou osadit nad pramenem Nisy pamětní tabuli zaobíral již od roku 1899. Rozdílné představy spolku a majitele pozemku ale uskutečnění tohoto záměru posunuly o tři desítky let.

V roce 1929 Novoveský okrašlovací spolek pramen Nisy zpřístupnil vybudováním cesty a o rok později tu při lidové slavnosti, konané 29. června 1930, odhalil pomník prameni Nisy. Po druhé světové válce doprovázel do kamene vytesaný původní text Neissequelle 1930 barvou dopsaný český text, louku s pomníkem postupně pohltila zeleň. V roce 1980 původní text nahradila nová bronzová pamětní deska.

V roce 1997 se místo dočkalo zvelebení. Obnovou prošla přístupová cesta a prameniště bylo vyskládáno z kamenů. Místo se stalo výchozím bodem mezinárodní cyklistické trasy Odra – Nisa, měřící 591 km a vedoucí až k Baltickému moři.

O tři roky později sousední město Smržovka podél toku vybudovalo chodník, zpřístupňující běžně nedostupné malebné partie. Cestou po něm lze sledovat přeměnu nepatrného potůčku na potok a na jeho konci se vydat doleva kolem novočeských Třech lip s božími muky z roku 1810 po Novoveském hřebenu ke 35 metrů vysoké rozhledně Nisanka. Ta získala svůj název právě podle zdejšího pramene Nisy a krom krásných výhledů do okolních hor nabízí návštěvníkům i turistické suvenýry také s motivem pramene Nisy.

K obnově pomníku a rekonstrukci prameniště přistoupili lidé z Novoveského okrašlovacího spolku a obec Nová Ves nad Nisou s podporou Libereckého kraje v letech 2009 a 2010. Návrh nové pamětní desky ztvárnil akademický sochař Jiří Dostál, novou pamětní desku namísto staré, roku 2008 odcizené zhotovili kamenosochař Rostislav Dvořák starší a zámečníci Pavel Lubas a Jaroslav Lubas starší z Nové Vsi nad Nisou. Součástí obnoveného pomníku je i raznice se stylizovaným znakem obce Nová Ves nad Nisou – pramenem Nisy, kterou mohou příchozí návštěvníci použít jako propisovací razítko. Při slavnosti odhalení nové pamětní desky 12 června 2010 začal sloužit první kamenný most přes řeku Nisu.

<https://www.kraj-lbc.cz/aktuality/pramen-nisy-dal-jmeno-i-nedaleke-rozhledne-n1110236.htm>